
Džulė

Visi vaikai daro klaidų. Dauguma klaidingų sprendimų lengvai pamirštami, bet kai kurie jų pernelyg lemtingi ir gniuždantys, kad savaiame pasimirštų. Klaida, kurią padariau būdama dvylikmetė, persekioja mane ir sulaukusią penkiasdešimt trejų. Paprastai stengiuosi apie ją negalvoti, bet būna dienų, kai kas nors nutinka, tuomet vėl užplūsta prisiminimai, nusmelkia kaltė, kurią patyriau, kai man buvo dvylika ir kai galėjau pasielgti kitaip. Tada apima bailsus noras sugrįžti į 1962-uosius ir ištaisyti tą klaidą.

Kai pirmadienį prie mano durų išdygo Ebė Čapman Vorli, buvo kaip tik tokia diena. Tuo metu gana sėkmingai darbavau si prie savo trisdešimt trečios knygos „Žmogžudystė Plačiojoje gatvėje“ iš „Senelės Franės“ serijos. Jeigu būčiau žinojusi, kokios sėkmės sulauks toji serija, būčiau gerokai pajauninusi Franę Galager dar pirmoje knygoje. Serijos pradžioje ji *jau* buvo beveik septyniasdešimtmetė. O po trylikos metų sulaukusi aštuoniasdešimt trejų dar jautėsi pakankamai stipri, bet aš jau ėmiau svarstyti, kiek ilgai dar įstengs vaikyti žudikus.

Namie buvo palaimingai tylu. Mano duktė Šenona, praėjusį šeštadienį pabaigusį Vestfildo vidurinę, miesto muzikos

prekių parduotuvėje vedė violončelės pamoką. Už įstiklintos verandos langų tvyrojo šiltas ir vaiskus birželio oras. Mano namas stovi ties gatvės posūkiu, tad galiu puikiai matyti Naujojo Džersio apylinkes su ryškiai žaliomis pievelėmis ir kruopščiai prižiūrimais sodais prie namų. Parašau kompiuteriu sakinį kitą, pažvelgiu pro langą, grožiuosi vaizdu ir svarstau, kas dar galėtų nutikti mano kuriamoje istorijoje.

Pabaigiau trečią skyrių ir buvau bepradedanti ketvirtą, bet staiga išgirdau durų skambutį. Atsilošiau į kėdės atkaltę ir padvejojau, atidaryti ar ne. Turbūt atėjo kokia nors Šenonos draugė, o gal kurjeris atnešė sutartį ar dar ką ir jam reikia mano parašo.

Žvilgtelėjau pro priekinį langą. Sunkvežimiuko nematyti, bet prie mano namo gatvėje stovi baltas „Beetle“ modelio folksvagenas atviru stogu. Nusiteikimo dirbti nebeliko nė kvaipo, nusprendžiau pažiūrėti, kas ten atėjo.

Perėjau svetainę, atidariau duris, ir man suspurdėjo širdis. Už stiklinių durų stovinti moteris buvo per sena, kad tiktų į drauges dukteriai, todėl išsigandau, ar nebus kokia nors mano knygų gerbėja. Kad ir kaip stengiausi neišsiduoti, kas esanti, kai čia apsigyvenau, vis dėlto per daugelį metų atkakliausiems mano romanų gerbėjams pavyko atskleisti mano tapatybę. Dievinu savo skaitytojus ir esu jiems dėkinga už ištikimą meilę mano knygoms, bet vis dėlto itin gerbiu privatumą, juolab tada, kai esu įnikusi į naują knygą.

– Sveiki, – nusišypsojau.

Trumpai kirpti šviesiai geltoni moters plaukai vos siekė ausis, akys per akinius buvo neįžvelgiamos. Moteris atrodė šiuolaikiškai daili. Šortukai švarūs ir išlyginti, rausvai violetiniai marškinėliai sukišti į šortukus ir suveržti dirželiu. Ant peties jai kabojo maža tamsiai mėlyna rankinė.

– Ponia Bauer? – paklausė viešnia, patvirtindama mano spėliojimus. Džuliana Bauer yra mano mergautinė pavardė ir

dabartinis pseudonimas. Draugams ir kaimynams esu Džulė Selers.

– Taip, – atsakiau.

– Atleiskit, kad trukdau neįspėjusi. – Moteris susibruko rankas į šortukų kišenes. – Mano pavardė – Ebė Vorli. Jūs ir mano tėvas Etanas Čapmanas vaikystėje buvote geri draugai.

Nejučia užsidengiau burną ranka. Paskutinį kartą girdėjau Etano vardą 1962-ųjų vasarą, prieš keturiasdešimt vienus metus, ir iškart jį prisiminiau. Mintimis akimirksniu nuklydau į Bei Hedo pakrantę, kur vienaukštis mano tėvų namukas stovėjo šalia Čapmanų namo ir kur tos vasaros įvykiai užgožė visų iki tol ten praleistų nuostabiausių vasarų prisiminimus.

– Prisimenat jį, taip? – paklausė Ebė Vorli.

– Be abejo, – atsakiau. Įsivaizdavau Etaną tokį, kokį mačiau paskutinį kartą – liesą, gležną dvylikmetį strazdanėlių nubertu veidu, pasibalnojusį nosį storastikliais akiniais, šviesiai rudais plaukais ir neįdegusiomis kojomis. Regėjau jį prieš akis traukiantį meškere iš kanalo už mūsų namų milžinišką keturdantę pūsliažuvę, paskui trinantį žuviai baltą papilvę, kad išsipūstų. Regėjau jį šokantį nuo krantinės su pririštomis prie rankų paklodėmis, panėšinčiomis į sparnus, ir bandantį skristi. Kitados buvome draugai, bet 1962-aisiais mūsų draugystė nutrūko. Kai paskutinį kartą matėmės, smarkiai jį prikūliau.

– Tikiuosi, man atleisit, kad atvykau iš anksto nepranešusi, – toliau atsiprašinėjo moteris. – Tėtis buvo minėjęs, kad gyvenat Vestfilde, todėl pasiklausinėjau žmonių. Kepyklėlėje. Vaikinuoko vaizdajuosčių nuomos punkte. Kaimynai ne itin saugo jūsų privatumą. Mano reikalas toks, kad negaliu jo aprašyti laiške ar aptarti telefonu.

– Koks gi tas reikalas? – pasidomėjau. Iš rimto moters balso supratau, kad tai nebus įprastinis mano knygų gerbėjos vizitas.

Moteris dirstelėjo į pintus supamuosius krėslus erdvioje mano namo verandoje ir pasiūlė:

– Gal prisėstume?

– Žinoma, – atsakiau ir atidariusi iki galo stiklines duris nuėjau su ja prie krėslių. – Gal norėtumėt ko nors atsigerti?

– Ačiū, – tai tarusi ji įsitaisė ant supamojo krėslo. – Smagu turėti tokį erdvų prieangį.

Linktelėjau.

– Deja, kai prasidės vabzdžių sezonas, mažai galėsime juo džiaugtis. O kol kas tikrai gera. – Įdėmiai nužvelgiau moters veidą, bandydama atpažinti Etano bruožus. Aukšti skruostikauliai, įstabiai tinkantis puikus įdegis, gal net keliantis grėsmę sveikatai, o gal netikras. Turbūt ji rūpinasi savo išvaizda. Man buvo sunku įsivaizduoti jos tėvą esant Etaną. Nesakytum, kad vaikystėje jis buvo negražus, ir vis dėlto vėpla iki kaulų smegenų. – Taigi, – prabilau, – kas per reikalas, kad negalėt jo aptarti telefonu?

Mums susėdus pavėsyje, moteris nusiėmė akinius; pamačiau jos mėlynas akis.

– Ar pamenat mano dėdę Nedą? – paklausė ji.

Etano brolių Nedą prisiminiau geriau nei jį patį. Buvau Nedą įsimylėjusi, nors jis buvo net šešeriais metais už mane vyresnis, ir man iki jo atrodė kaip iki dangaus. O tai vasarai besibaigiant jau jo nekenčiau.

Linktelėjau.

– Be abejo, – atsakiau.

– Matot, prieš kelias savaites jis numirė.

– Ak, užjaučiu! – nejučia sušukau. – Jam turėjo būti... – greitai mintyse paskaičiavau, – apie penkiasdešimt devynerius, taip?

– Numirė penkiasdešimt devintojo gimtadienio išvakarėse, – patvirtino Ebė.

– Sirgo?

– Kepenų ciroze, – gana rimtai atsakė Ebė. – Labai daug gėrė. Pasak tėvo... pradėjo gerti iškart po tos vasaros... na, pati

žinot. – Ji tai ištarė tarsi dvejodama. – Iškart po jūsų sesers žūties, – patikslino. – Nedą ištiko depresija. Pažinojau ją tik amžinai liūdintį.

– Kaip gaila, – pasakiau. Man buvo sunku įsivaizduoti dailų atletišką Nedą Čapmaną kaip susmukusį šešiasdešimtmetį, betgi po tos vasaros mes visi smarkiai pasikeitėme.

– Tėtis nežino, kad aš pas jus, – toliau kalbėjo moteris. – Tikrai tuo neapsidžiaugtų, ir vis dėlto turėjau su jumis pasimatyti.

Palinkau į priekį ragindama ją greičiau eiti prie reikalo.

– Taigi ko, Ebe, pas mane atvykot? – paklausiau.

Ji linktelėjo tarsi ketindama režti iš anksto paruoštą kalbą.

– Mudu su tėčiu tvarkėme Nedo namą, – ėmė dėstyti. – Švarindama virtuvę viename stalčiuje aptikau laišką, adresuotą Point Plezanto policijos skyriui. Tėtis ją atplėšė ir... – Ebė išėmė iš rankinės laišką ir man padavė. – Čia jo kopija.

Pažvelgiau į trumpą prieš du mėnesius mašinėle atspausdintą laišką.

Suinteresuotiems asmenims.

Turiu informacijos apie žmogžudystę, įvykdytą 1962 metais jūsų apygardoje. Už tą nusikaltimą buvo nuteistas nekaltas žmogus. Mano dienos jau suskaitytos, todėl noriu paviėšinti tiesą. Galite man skambinti nurodytu numeriu.

Su pagarba

Nedas Čapmanas

– Viešpatie. – Atsilošiau į kėslą atkalnę ir užsimerkiau. Kai supratau, ką reiškia šie perskaityti žodžiai, pamaniau, kad man sprogs galva. – Jis ketino prisipažinti, – išariau.

– Šito nežinom, – suskubo atsakyti Ebė. – Tėtis galvą deda, kad dėdė Nedas negalėjo to padaryti. Dėl nieko nėra toks tikras.

Seniai man viską apie jus papasakojo. Mes su mama perskaitėme visas jūsų knygas, todėl galit neabejoti, viską apie jus žinau. Tėtis man pasakojo, kad jūs įtarėt dėdę Nedą tuo nužudymu, nors daugiau niekam nekilo tokia mintis, todėl pamaniau, kad turit teisę sužinoti apie šį laišką. Patariau tėčiui nunešti jį į policiją. Juk akivaizdu, kad tas, kuris sėdo už grotų, neįvykdė šio nusikaltimo.

– Tikrai taip, – pritariau jai ir grąžinau laišką. – Policija būtinai turi jį pamatyti.

Ebė pakramtė lūpą.

– Bėda ta, kad tėtis nenori nunešti. Sako, nuteistasis jau miręs, todėl nebėra reikalo.

Akys man pritvinko ašarų. Žinojau, kad Džordžas Luisas už mano sesers nužudymą gavo iki gyvos galvos ir mirė nuo plaučių uždegimo atsėdėjęs vos penkerius metus. Visą laiką buvau įsitikinusi, kad jis nuteistas neteisingai. Kaip nesąžininga ir žiauru.

– Tada bent jau reiktų grąžinti jam dorą vardą, – griežtai pareiškiau.

– Aš irgi taip manau, – Ebė man pritarė. – Deja, tėvas bijo, kad policija, lygiai kaip ir jūs, paskubės padaryti išvadą, kad nužudė dėdę Nedas. Mano dėdė buvo nevykėlis, bet tikrai nieko nenuskriaudė.

Išsitraukiau iš šortų kišenėlės popierinę nosinaitę, nusiėmiau akinius ir nusišluosčiau ašaras.

– Ką žinai, gal ir nuskriaudė, – tyliai ištariau ir vėl užsidėjau akinius. – Gal dėl to jam taip nenusisekė gyvenimas.

Ebė papurtė galvą.

– Suprantu, jums gali taip atrodyti, bet tėtis sako, kad Nedas turėjo tvirtą alibi. Sako, jis buvo namie, kai jūsų se... kai tai įvyko.

– Man regis, jūsų tėvas nori žūtibūt apginti brolių, – atrėžiau jai stengdamasi neišlieti tiek kartėlio, kiek buvo susitvenkę šir-

dyje. – Jeigu to laiško į policiją nenuneš jis, tai nunešiu aš, – pasakiau. Neketinau jos gąsdinti, bet tikriausiai kalbėjau grėsmingai.

– Suprantu jus, – tarė Ebė. – Ir sutinku, kad policija turi viską žinoti. Bet tėtis... – Ji pakraipė galvą. – Ar negalėtumėte su juo pasikalbėti?

Susimąščiau. Etanui toks pokalbis būtų visai nemielas.

– Spėju, jis nelabai norėtų su manim apie tai kalbėtis, – pasakiau. – Be to, kaip minėjot supyktų sužinojęs, kad buvot pas mane.

– Nesupyktų, – paprieštaravo ji. – Tėtis niekada nepyksta. Nebent... nusimintų. Pasakysiu jam, kad buvau pas jus. Bet jeigu jam paskambintumėt, gal kaip nors perkalbėtumėt. Juk jūsų žodis čia svariausias.

Moteris nė nenumanė, jog vien nuo minties, kad vėl reikės prisiminti 1962-ųjų vasaros įvykius, man ėmė drėkti delnai ir mausti paširdžius. Pagalvojau apie Džordžo Luiso seserį Vandą ir supratau, kad svariausias žodis šiame reikale vis dėlto būtų jos. Prisiminiau ir Džordžą užauginusią pusseserę Seleną. Niekas nebesugrąžins į šeimą nei jo, nei mano sesers, užtat bent jau sužinosime tiesą.

– Padiktuokit jo telefono numerį, – paprašiau.

Ebė paėmė iš manęs laišką, užrašė ant kampelio Etano numerį ir vėl man grąžino. Tada užsidėjo akinius ir atsistojo nuo krėslo.

– Ačiū, – pasakė įsimesdama rašiklį į rankinę ir pažvelgusi į mane pridūrė: – Tikiuosi... jeigu atvirai, nė nežinau, ko tikėtis. Vis dėlto viliuosi, kad tiesa galiausiai paaiškės.

– Aš irgi viliuosi, Ebe, – prisipažinau.

Žiūrėjau, kaip ji nueina šaligatviu ir įlipa į savo „vabalą“ atviru stogu. Nuvažiuodama Ebė man pamojo, nulydėjau ją akimis iki gatvės galo, paskui automobilis pasuko už kampo, ir jos nebemačiau.

Ilgai sėdėjau nė nekrustelėdama, laiškas, gresiantis visomis galimomis pasekmėmis, gulėjo man ant kelių. Ketvirtas knygos skyrius buvo jau pamirštas. Kūnas apsunko lyg švininis, gėlė širdį, nes gerai žinojau: kad ir kas būtų nužudęs mano seserį, atsakomybė už jos mirtį vis tiek prislėgs mano pečius.